

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/38/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2721200867
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2721200867.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Ľubice Bundzelovej a Mgr. Matúša Staríčka, vo veci navrhovateľa A. B., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom C. XXXX/X, D., zastúpeného Advokátska kancelária LUKAJKA & PARTNERS s. r. o., so sídlom Jesenského 6431, Trenčín, dieťa matky E. B., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom F., Česká republika, zastúpenej Ing. Mgr. Linda Švancarová, advokátka so sídlom Koblížná 19, Brno, Česká republika, o určenie otcovstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive k maloletej C. E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici, za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry Trnava, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Skalica č. k. 11Pc/10/2021 zo dňa 25.01.2022, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu sa p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Skalica, ako súd prvej inštancie odvolaním napadnutým uznesením konanie o určenie otcovstva a s ním spojené konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého zastavil (I. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (II. výrok).

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ t. j., muž, ktorého otcovstvo má byť určené sa návrhom zo dňa 30.06.2021 domáhal určenia otcovstva k maloletej C. E. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorého matkou je E. B. a zároveň žiadal upraviť výkon rodičovských práv a povinností a výživu maloletej, náhradu trov konania nežiadal priznať.

Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 1, § 105 písm. b), § 107, § 108 ods. 2, § 109, § 110 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 84, § 94 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) a dospel k záveru, že je dôvodné zastaviť konanie o určenie otcovstva a s ním spojené konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletej s poukazom na § 109 CMP, keďže počas konania došlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením, čo bolo preukázané rodným listom maloletej v spojení s tvrdením matky. Dospel k prekážke brániacej vecnému prejednaniu návrhu navrhovateľa, pretože určenie otcovstva druhou domnienkou a to súhlasným vyhlásením má prednosť pred určením otcovstva súdnym rozhodnutím, čo mu nebránila ani skutočnosť, že k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením došlo treťou osobou, t. j. osobou odlišnou od osoby, ktorá podala predmetný návrh, pretože ide o preferenciu druhej zákonnej podmienky pred autoritatívnym rozhodnutím súdu. Viest' konanie o určenie otcovstva by bolo možné najskôr po úspešnom zapretí existujúceho otcovstva (k „právne uvoľneniu“ dieťaťa). Zároveň poukázal na závery vyjadrené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo dňa

22.06.2016, sp. zn. 5Cdo/492/2015. S poukazom na hospodárnosť konania považoval za bezpredmetné sa vysporadúvať s námietkou nepríslušnosti (resp. medzinárodnej právomoci), nakoľko v prípade kladného zistenia by bolo výsledkom taktiež zastavenie konania, pričom sa otázkou príslušnosti zaoberal v čase začatia konania, ktorá bola daná a to s poukazom na ošetrojúceho lekára maloletej v Skalici ako aj domácnosť matky v uvedenom meste.

O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo, pretože navrhovateľ ani matka nežiadali náhradu trov konania priznať.

Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Alternatívne navrhol odvolaciemu súdu konanie prerušiť do skončenia konania o vyslovenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva matky maloletej a G. H., nar. XX.XX.XXXX.

Mal za to, že prvoinštančný súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tiež vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Tiež namietal, že okresný súd rozhodol bez vykonania dokazovania potrebného na zistenie skutočného stavu veci a mylne použil právne normy na zistený skutkový stav. Podľa navrhovateľa má biologické rodičovstvo prednosť pred rodičovstvom právnym, pričom v každom prípade musí byť zachovaný najlepší záujem dieťaťa. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 224/2016 zo dňa 31.10.2017, ktorý upriamil do pozornosti aj rozhodnutie ESLP vo veci Paulík c/a Slovenská republika, v prípade, ak skutočný stav (biologické otcovstvo) je v rozpore s právnym stavom založeným na základe domnienky, ktorá spôsobuje právne následky a zároveň dôjde k stretu s právom jednotlivca garantovaného Dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd, nemala by absentovať v právnej úprave možnosť nápravy takého nežiadúceho protiprávneho stavu. Tiež poukázal na konanie L.D. a P.K. c/a Bulharsko sťažnosť čl. 7949/11 a 45522/13 zo dňa 08.12.2016, týkajúce sa sťažovateľov tvrdiacich, že sú biologickými otcami narodených detí mimo manželstva a chceli spochybniť vyhlásenia o otcovstve dvoma ďalšími mužmi a nechali si ustanoviť svoje vlastné otcovstvo, v ktorom Súdny dvor konštatoval porušenie článku 8 Dohovoru a najmä zistil, že právo na rešpektovanie súkromného života sťažovateľov bolo porušené z dôvodu ich neschopnosti podľa vnútroštátneho práva preukázať, že boli otcami detí len z dôvodu, že ostatní muži uznali deti za vlastné, bez zohľadnenia okolností každého prípadu a situácie rôznych protagonistov. Podľa neho napadnutým uznesením došlo k porušeniu článku 6 a článku 8 Dohovoru ako aj článku 19 Ústavy SR, keď prvoinštančný súd nezohľadnil ním tvrdené skutočnosti odôvodňujúce opodstatnenosť návrhu, keď okrem iného si dal vypracovať DNA test na určenie otcovstva dňa 09.02.2021, podľa ktorého je biologickým otcom maloletej a to na 99,9999 % pravdepodobnosti. Navrhovateľ tvrdil, že okresný súd sa mal prejudiciálne zaoberať otázkou platnosti súhlasného vyhlásenia a konanie nezastaviť, nemal striktne aplikovať ustanovenie § 109 CMP za situácie, keď súhlasné vyhlásenie jednoznačne obchádza zákon a je neplatné, na ktorú neplatnosť mal okresný súd ex offio prihliadnuť. Neplatnosť súhlasného vyhlásenia o otcovstve odôvodnil nedostatkom náležitostí vyplývajúcich z § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka, pretože matka a G. H., mali vedomosť o tom, že G. H. nie je biologickým otcom maloletej, ale je ním on. Tiež poukázal na podporné použitie ustanovení Občianskeho zákonníka s poukazom na § 110 ZoR. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR mal konajúci súd riešiť okolnosť, že sa situácie, keď matka predložila súdu rodný list maloletej, v ktorom je uvedený otec G. H. zapísaný na základe súhlasného vyhlásenia pred matričným úradom, mali vedomosť o tom že táto osoba nie je biologickým otcom maloletej, čo preukazuje dôkaz na základe vykonaného testu DNA. Matka s maloletou bývali u navrhovateľa od marca 2021 až do polovice júna 2021, navyše matka mala vedomosť o vykonanom teste DNA a potvrdenom otcovstve a tiež G. H. od samého začiatku musel vedieť, že nie je biologickým otcom maloletej, preto právny úkon vyhlásenia otcovstva je pre nedostatok vážnosti vôle ako aj pre obchádzanie zákona neplatný. Okresný súd sa mal v konaní zaoberať platnosťou daného právneho úkonu vyhlásenia otcovstva pred matričným úradom. Navyše súhlasné vyhlásenie nie je rozhodnutím o osobnom stave, ktorým by bol súd viazaný podľa § 193 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Postupom okresného súdu došlo k odopretiu jeho práv, ale aj práv dieťaťa na určenie biologického otca a rodinnoprávne vzťahy, úkonu obchádzajúcemu zákon nemá byť poskytnutá právna ochrana. Považoval konanie matky za účelové, keďže otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením v čase keď podal návrh a navyše matka vedela, že iný muž nie je otcom

maloletej. Okresný súd mal prihliadnuť tiež na vzťahy medzi matkou maloletej, ním a maloletou, pretože rodičovstvo stojí primárne na biologickom základe a mal skutočný záujem o starostlivosť o maloletú, ku ktorej si počas spoluzitia s matkou vytvoril vrúcny otcovský vzťah, staral sa o ňu, zabezpečoval jej potreby a prežíva hlbokú citovú ujmu z tejto situácie spôsobenej konaním matky, jej odchodom do zahraničia a odopieraním možnosti styku a kontaktu s maloletou. Taktiež mal okresný súd skúmať záujem maloletej, jej vzťah k matričnému otcovi, ktorý nie je ani manželom matky, navyše nemajú vytvorené riadne rodinné vzťahy, ani spoločné deti a do júna 2021 nevedli spoločnú domácnosť, nakoľko matka s dieťaťom žila s ním. Keďže podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR podľa ZoR nemá možnosť zaprieť otcovstvo právneho otca, avšak v prípade konfliktu medzi právnym a biologickým otcom by nemala absentovať možnosť nápravy nežiaduceho stavu, treba pripustiť možnosť domáhať sa ochrany na súde svojho práva žalobou o určenie o neplatnosti daného právneho úkonu. Z dôvodov naliehavosti a potreby účinnej ochrany podal po prevzatí napadnutého uznesenia dňa 10.02.2022 žalobu, ktorou sa domáha vyslovenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva matky maloletej a G. H.. Napriek podanej žalobe mal za to, že okresný súd z hľadiska rýchlej a účinnej ochrany práv sa mal zaoberať otázkou platnosti súhlasného vyhlásenia už v tomto konaní a nič mu nebránilo prejudiciálne vysloviť neplatnosť súhlasného vyhlásenia a určiť jeho otcovstvo. V prípade opačného názoru konajúceho súdu navrhol konanie prerušiť do právoplatného rozhodnutia o neplatnosti súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva a následne po jeho právoplatnom rozhodnutí pokračovať v konaní o určenie otcovstva. Zároveň poukázal o vysporiadanie sa prvoinstančným súdom s námietkou právomoci, ktorá mu bola daná v čase začatia konania.

Okresný prokurátor Skalica považoval odvolanie navrhovateľa za nedôvodné, pričom jeho poukaz na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/224/2016 uvádzajú možnosť domáhať sa určenia neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov. Právnu relevanciu argumentov navrhovateľov považoval za správnu do tej miery, že v súdnom konaní nie je vylúčená možnosť domáhať sa posúdenia platnosti určenia otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, avšak navrhovateľom citované uznesenie Najvyššieho súdu SR je v rozpore so skoršou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a to konkrétne uznesením sp. zn. 5Cdo/492/2015, na ktoré poukázal prvoinstančný súd, podľa ktorého je potrebné sa prikloniť k argumentácii, že otázka posúdenia platnosti právneho úkonu súhlasného vyhlásenia rodičov nie je takou otázkou, ktorá by mohla byť ako predbežná otázka riešená v konaní o určenie otcovstva, lebo by sa to mohlo viesť iba vtedy, ak dieťaťu nesvedčí žiadna domnienka otcovstva alebo ak bolo otcovstvo účinne zapreté. Vzhľadom na súhlasné vyhlásenie otcovstva, ktoré môže byť aj v rozpore s biologickým a teda faktickým stavom, odpadá dôvod pre ďalšie určovanie rodičovstva čo sa premietlo do procesných ustanovení CMP § 109 a ide o osobitnú prekážku pre postup v konaní, čoho dôsledkom je obligatórny postup súdu povinnosti zastaviť konanie o určenie otcovstva.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadrila aj matka maloletej, ktorá navrhla uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdiť tým, že sa plne stotožnila s jeho odôvodnením. Nesúhlasila s tvrdeniami uvedenými navrhovateľom v odvolaní a popierala, že s ním tvorila spoločnú domácnosť, ktorú tvorila s G. H. od januára 2014, na Slovensku sa nikdy neusadila, pretože posledných osem rokov žije v F. so svojím partnerom, otcom maloletej, s ktorým aj sedem rokov podnikala a u svojej matky na Slovensku bola iba prechodnú dobu, za účelom pomoci s maloletou po narodení. Popierala, že by sa navrhovateľ o maloletú staral a prispieval na jej potreby či výživu, pretože všetko maloletej zabezpečoval jej otec G. H., ktorý ju počas celého tehotenstva navštevoval u lekára, staral sa o ňu a po narodení maloletej za ním opätovne odcestovala do F., pričom striedavo dochádzala za svojou matkou do D. za účelom pomoci s dieťaťom. Uvedené skutočnosti by vedela potvrdiť jej matka a to nielen k bydlisku, ale aj k okolnostiam podpisu čestného vyhlásenia, ktoré navrhovateľ predložil okresnému súdu. Navrhovateľ nikdy za ňou a maloletou neprišiel do miesta jej bydliska, napriek tomu, že mu bolo známe, nezaujímal sa o maloletú a jeho tvrdenia považovala za účelové a odporujúce reálnemu konaniu navrhovateľa. Odmietala výsledok DNA testu, predložený navrhovateľom, pretože pred okresným súdom navrhla vykonanie znaleckého dokazovania z odboru genetiky, nakoľko má pochybnosti o objektívnosti samotného testu, ktoré aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sú vhodnou a presnou vedeckou metódou určenia otcovstva, pričom nemožno nariadenie súdom na podrobenie sa testu DNA považovať za rozporné s článkom 8 Dohovoru. Do doručenia návrhu navrhovateľom nemala vedomosť o vedení konania, popierala akékoľvek právne kroky vykonané účelovo a z dôvodu jej štátneho občianstva bolo pre ňu komplikované získať po narodení maloletej potrebné úradné listiny, tiež nebolo pre ňu ľahké získať

pre maloletú po narodení trvalý pobyt, ktorý vybavovala niekoľko mesiacov, dva mesiace čakala na vyhotovenie osvedčenia o štátnom občianstve, potom mohla riešiť trvalý pobyt a zdravotné poistenie maloletej. Naďalej uplatňovala princíp nepríslušnosti súdu, keďže maloletá má trvalý pobyt na adrese I. X, F., kde sa trvale a fakticky zdržuje. V mieste bydliska maloletá navštevuje aj lekárku na adrese F., taktiež zubnú ambulanciu, ORL lekárku, pričom po narodení maloletej na území Slovenskej republiky bolo povinné pred prepustením z nemocnice si stanoviť lekára pre uskutočnenie preventívnej prehliadky novorodenca po prepustení z nemocnice, avšak od J. po pôrode maloletej má táto praktickú lekárku v F..

Kolízny opatrovník v správe uviedol, že na základe telefonického kontaktu matky maloletej zistil, že býva na adrese v F. spolu s maloletou a aktuálnym partnerom, je na materskej dovolenke a poberá rodičovský príspevok, s navrhovateľom sa nekontaktovala a on sa tiež dlhšie neozval. Rovnako navrhovateľ uviedol, že naposledy matku videl na Mikuláša 2021, keď pricestovala s maloletou k rodičom, ktorej plánoval poslať darčeky pred Vianocami, pričom stará matka mu oznámila, že má zakázané preberať všetky darčeky od neho.

Navrhovateľ vo vyjadrení k vyjadreniu matky tieto považoval za nepravdivé, pretože matka pred pôrodom pretrvávala striedavo na Slovensku i v Čechách, zoznámili sa v júni 2019 a i keď mal vedomosť o jej vzťahu s mužom v Čechách veril, že tento vzťah ukončí. Podľa jeho vedomosti matka vždy z F. utekala z dôvodu nespokojnosti s bývalým partnerom a kolegom, ktorý ju psychicky týral a ponižoval. V priebehu tehotenstva bol s matkou na lekárskech prehliadkach ako aj na pohotovosti a tiež jej bol maximálnou oporou vo všetkých smeroch. Po pôrode si chcela matka presťahovať svoje veci z F. do D., sprevádzal ju však strach z reakcie p. H., následne preto jemu telefonovala o uvedenom probléme a tiež, že ju fyzicky napadol a má k dispozícii veľmi osobný list, v ktorom mu matka popisovala svoj vzťah s daným mužom, s ktorým sa síce nestretol a nemal možnosť si overiť pravdivosť daných tvrdení. Navyše H. je otcom už troch detí, ktoré má s tromi rôznymi matkami a bolo proti nemu vedené trestné konanie pre neplatenie výživného, pričom nevychádza dobre ani s najbližšou rodinou matky maloletej a má zakázaný vstup do ich obydľia. Zotrvával na tvrdení, že matka spolu s maloletou bývali u neho od marca 2021 až do polovice 2021, kedy jej zabezpečoval všetky potreby. Rovnako sa podieľal na starostlivosti o maloletú, ktorú kúpil, hral sa s ňou a plánoval spoločné víkendy, navštevovali detského lekára na kontroly a takisto do Hodonína, kam chodili s maloletou na cvičenia Vojtovou metódou. Každý víkend spoločne navštevovali oboch rodičov. Maloletú nesmierne ľúbi, trápi ho, že s ňou stratil kontakt a to počas najkrajšieho obdobia jej vývoja a rastu. Predloženými fotografiami nemožno odoprieť, že spolu žili. Veľakrát matku kontaktoval telefonicky a SMS správami, na ktoré nereagovala. V prípade akýchkoľvek okolností súhlasil s vykonaním znaleckého dokazovania z odboru genetiky za účelom zistenia otcovstva k maloletej. Vo vzťahu k argumentácii prokurátora s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/492/2015 poukázal na výrazne rôzny skutkový stav, v ktorom konaní sa navrhovateľ domáhal určenia otcovstva len na základe tvrdenia o pohlavnom styku s matkou, bez preukázania DNA testu, otcom maloletej bol v danom prípade podľa matriky životný partner matky, ktorého uviedla už pri pôrode a poskytoval maloletemu príkladnú starostlivosť, pričom v danom uznesení Najvyšší súd deklaroval, že absolútna snaha o prioritu prirodzenej rodiny a poznanie biologického otca bez ďalšieho nemusí byť vždy v záujme detí žijúcich už v stabilizovanom rodinnom prostredí a v dobrých životných podmienkach. S matkou maloletej žili v spoločnej domácnosti do júna 2021, od kedy sa domáha svojich otcovských práv, preto nemožno uvažovať o stabilizovanom rodinnom prostredí, ktorý by bol v záujme maloletej. Navyše ním citované uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 224/2016 bolo zverejnené v zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov v SR pod R 68/2018 a patrí k ustálenej rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít. Opätovne zopakoval odvolací návrh, pričom alternatívne navrhol konanie prerušiť do skončenia konania o vyslovenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia o určení otcovstva.

Matka vo vyjadrení k vyjadreniu navrhovateľa navrhla napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Popierala navrhovateľom uvádzané skutočnosti o jej úteku z F. z dôvodu nespokojnosti s bývalým partnerom a kolegom, ktorý sa o ňu vždy pekne staral, bol to práve navrhovateľ, ktorý ju neustále psychicky deptal a citovo vydieral. Rovnako popierala účasť navrhovateľa na vyšetreniach v čase jej tehotenstva, ktoré absolvovala s terajším partnerom, ktorý sa výhradne stará o maloletú a má k nej vybudovaný hlboký vzťah ako aj maloletá, ktorej druhé meno nosí po starej matke zo strany G. H.. Popierala tvrdenie navrhovateľa o jej úmysle sa presťahovať natrvalo z F. do D. ako aj akékoľvek

návštevy u lekára, každodenné kúpanie či hranie sa a spoločné víkendy s navrhovateľom, pričom navrhovateľ zakúpil nepatrný zoznam vecí maloletej z dôvodu záujmu o ňu ako matku a nie o dieťa. Doposiaľ sa nepokúsil s maloletou navrhovateľ stretnúť či už na jej adrese v F. alebo v mieste bydliska jej rodičov, kde pravidelne dochádza na víkendy, čo je nepochybne navrhovateľovi známe.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba – navrhovateľ (§ 359, § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. a/ CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa otca nie je dôvodné, a preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

S prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i odvolacie argumenty navrhovateľa, bolo potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ konanie zastavil s poukazom na ust. § 109 CMP.

Jednou z odvolacích námietok navrhovateľa bolo porušenie práva na spravodlivý proces, pretože okresný súd nesprávne a neúplne zistil skutočný stav vecí.

Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť taký vadný postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy je zaručiť každému reálny prístup k súdu (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 Ústavy spočíva aj v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy preto dochádza aj vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98). Procesnoprávny rámec nezávislého rozhodovania všeobecných súdov predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Právo na spravodlivý proces je naplnené aj tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Obdobne k riešeniu tejto otázky pristupuje aj judikatúra ESLP (pozri napr. rozhodnutie Hirvisaari v. Fínsko). Jedným z princíпов predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a náležite svoje rozhodnutia odôvodniť (I. ÚS 243/07). Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami na to, aby

premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. 14. Rovnako ustálená judikatúra EŠLP uvádza, že sudy musia v rozhodnutiach jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že táto odvolacia námietka navrhovateľa neobstojí z hľadiska vyššie nastavených požiadaviek práva na spravodlivý proces. Okresný súd dal vo svojom rozhodnutí odpoveď a uviedol dôvody, na ktorých založil svoje právne závery.

V prvom rade odvolací súd uvádza, že predmetom v prejednávanej veci išlo o návrh navrhovateľa o určenie otcovstva, pričom v priebehu konania došlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov – matky maloletej a iným mužov. Poukaz navrhovateľa na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 224/2016, preto ani v súvislosti s odopretím spravodlivosti a teda porušením práva na spravodlivý proces neobstojí, nakoľko citované rozhodnutie NS SR sa zaoberalo inou vecou a to nielen určením otcovstva na základe návrhu navrhovateľa, ale aj neplatnosťou súhlasného vyhlásenia otcovstva, čo ale nie je totožné s touto prejednanou vecou. Odvolací súd nespochybňuje možnosť navrhovateľa domáhať sa na súde ochrany svojho práva (práva na súkromný a rodinný život) žalobou o určenie neplatnosti právneho úkonu súhlasného vyhlásenia otcovstva, čo napokon aj žalobca údajne učinil podľa priloženej žaloby k odvolaniu datovanej dňa 10.02.2022, ale v žiadnom prípade nesúhlasí s argumentáciou navrhovateľa, že okresný súd mal túto otázku riešiť ako prejudiciálnu, keď účastníkmi konania ani nie sú všetky dotknuté subjekty, teda muž, ktorý uznal otcovstvo k maloletej.

Preto odvolacia námietka navrhovateľa o porušení práva na spravodlivý proces nie je dôvodná.

Rovnako za nedôvodnú považoval odvolací súd námietku navrhovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

Ustanovenie § 109 CMP preberá doterajší § 108 OSP. Aj počas prebiehajúceho konania o určenie otcovstva na súde možno určiť otcovstvo súhlasným vyhlásením rodičov podľa § 90 a nasl. ZoR.

V takomto prípade súd konanie o určenie otcovstva zastaví, keďže určenie otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov má prioritu.

Odvolačný súd nezistil ani pochybenie v tomto smere, pretože okresný súd aplikoval správnu právnu normu a aj ju správne vyložil, konkrétne ust. § 109 CMP.

Odvolačný súd uvádza, že nezistil žiadne okolnosti spochybňujúce správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie.

Pokiaľ ide o obsah podania navrhovateľa, jednoznačne ním bolo odvolanie proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu, pričom podmieňovanie rozhodnutia o danom podaní, ktoré nepochybne je odvolaním, s prípadným návrhom na prerušenie konania nie je podľa názoru odvolacieho súdu prípustné, preto odvolací súd nemal dôvod sa zaoberať otázkou prerušenia konania, ktorá bola navrhnutá len ako alternatíva po odvolacom návrhu.

Odvolačný súd dodáva, že po ukončení sporu o neplatnosť právneho úkonu navrhovateľovi nič nebráni v možnosti podania návrhu na určenie otcovstva, o ktorom nebolo v tomto konaní meritórne rozhodnuté vzhľadom na zastavenie konania.

Preto odvolací súd uznesenie okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 52 CMP a preto rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 :0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,

b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,

d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).